

İŞKENCENİN ÖNLENMESİNE KATKI İÇİN AVUKATLARA YÖNELİK EL KİTAPÇIĞI

Aralık, 2020

Türkiye İnsan Hakları Vakfı

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI

Mithatpaşa Cad. 49/11 Kızılay 06420 Ankara
Tel: (312) 310 66 36 • Faks: (312) 310 64 63
E-posta: tihv@tihv.org.tr
<http://www.tihv.org.tr>

Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Türk Medeni Yasası'na göre kurulmuş,
hükümet dışı ve bağımsız bir kuruluştur.
Statüsü 30 Aralık 1990 tarihli ve 20741 sayılı *Resmi Gazete*'de
yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

İşkencenin Önlenmesine Katkı İçin Avukatlara Yönelik El Kitapçığı

Giriş

Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV), 1990 yılında kurulmuş, işkenceye maruz kalan kişilerin tedavi ve rehabilitasyon sağlayan ve Türkiye’de işkencenin önlenmesine katkıda bulunma amaçlarını taşıyan uluslararası alanda tanınan bir insan hakları kuruluştur. TİHV tarafından hazırlanan bu el kitapçığı ile mesleğe yeni başlayan avukatların karşılaştıkları bir işkence vakasında hızlıca harekete geçebilmeleri için pratik bilgiler toparlanmaya çalışılmıştır.

Son dönemlerde sıklıkla korkutmak, cezalandırmak ve otorite kurmak için kullanılan işkence ve diğer kötü muamele fiili, geniş ölçüde ceza soruşturmalarında itiraf almak için de kullanılmaya başlanmıştır. İşkence yaygın olarak resmi gözaltı yerlerinde, resmi olmayan gözaltı yerlerinde, sokaklarda ve cezaevlerinde yaşanmaktadır. Ayrıca toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde “işkence” seviyesine ulaşan polis gücünün aşırı kullanımı daha da yaygınlaşmıştır.

2015 ile 2020 yılları arasında 2812 kişi işkence ve ağır insan hakları ihlallerine uğradığı iddiasıyla TİHV’e başvurmuştur. 2020 yılında TİHV’e tedavi ve rehabilitasyon için başvuran 2789 kişinin büyük çoğunluğu birden fazla mekanda işkenceye maruz kalmıştır. Birçoğu emniyet müdürlüğünde, açık alanlarda ya da toplantı/gösteri yürüyüşünde, polis araçlarında, karakolda, evde veya iş yerlerinde işkence veya diğer kötü muameleyle maruz kalmıştır. Bu rakamlar, Türkiye genelinde işkence ve diğer kötü muameleyle maruz kalanların tamamını kapsamaktan uzak olsa da bu veriler de işkence uygulamalarının yaygınlığı konusunda önemli göstergeci.

Yukarıda kısaca bahsetmiş olduğumuz tablodan da anlaşılacağı üzere işkenceyi önlemede avukatlara da büyük sorumluluklar düşmektedir. İşte bu ihtiyaçtan kaynaklı sizlere kısa bir derlemeye yapmaya çalıştık.

İşkence Nedir?

Kişiler yakalama, gözaltı ya da tutuklama gibi veya bakım ve gözetim hizmeti almak ya da belli yükümlülükleri yerine getirmek gibi nedenlerle bir yere konulmuş olabilir. En kısa tabirle kişinin özgür iradesi ile bulunduğu yeri terk edemeyecek durumda olduğu an itibarıyla özgürlüğün kısıtlandığı anlamına gelmektedir. Özgürlükleri kısıtlanan bu kişilerin; bir avukat yardımından yararlanma, haklarına ilişkin bilgilendirme yapılması gibi güvencelerden etkin biçimde yararlandırılıp yararlandırılmadığı, işkence ve diğer kötü muamele sonucunu doğuran herhangi bir uygulamaya maruz kalıp kalmadıkları, alıkonulma yerlerindeki yaşam koşullarının ve alıkonulma rejiminin işkence ve diğer kötü muamele oluşturup oluşturmadığını, alıkonulan kişilerin yeterli tıbbi bakıma ulaşip ulaşamadıklarının tespiti önemlidir.

Bu kapsamda; **işkence, en geniş şekliyle BM İşkenceye Karşı Sözleşmenin 1.maddesinin 1.fıkrasında tanımlanmıştır. Burada;**

“Sözleşme amaçlarına göre, “işkence “ terimi, bir şahsa veya bir üçüncü şahsa, bu şahsın veya üçüncü şahsın işlediği veya işlediğinden şüphe edilen bir fil sebebiyle, cezalandırmak amacıyla bilgi veya itiraf elde etmek için veya ayırım gözetken herhangi bir sebep dolayısıyla bir kamu görevlisinin veya bu sıfatla hareket eden bir başka şahsın teşviki veya rızası veya muvafakatiyle uygulanan fiziki veya manevi ağır acı veya ızdırıp veren bir fail anlamına gelir. Bu yalnızca yasal müeyyidelerin uygulanmasından doğan, tabiatında olan veya arızı olarak husule gelen acı ve ızdırabı içermez.”

Bu maddeyi biraz irdelenecek olursak, bilhassa yapacağımız suç duyurularının ayrıntılı olabilmesi amacıyla; “hangi eylem”, “eylemin niteliği”, “fil kimler tarafından işlenir” sorularına yanıt bulmaya çalışacağız.

- **Uygulayan kişi(ler)**

- o Kamu görevlisi tarafından
- o Resmi sıfatla hareket eden biri tarafından
- o Kamu görevlisinin rızasıyla
- o Kamu görevlisinin eylemi onaylaması ile, bir nevi göz yumması ile bu fil gerçekleşir.

- **Unsurları**

Eylemin niteliği; fiziksel veya manevi ağır acı ve ıstıraba yol açan eylem olmasıdır.

Failin Statüsü; **kamu görevlisi** ya da **resmi sıfatla** hareket eden biri tarafından işlenebilir.

Failin Eylemi; uygulayan, teşvik eden, rıza gösteren, göz yuman fail, bilgi almak, itiraf elde etmek, cezalandırmak, korkutmak, yıldırma, ayrımcılığa dayalı **herhangi bir nedenle bu faili işleyebilir.**

**İşkence ve kötü muamele
mutlak olarak yasaktır!**

- Uluslararası insan hakları hukuku ve uluslararası insancıl hukuk, işkence ve diğer kötü muamelenin uygulanmasını **HER DURUMDA** yasaklar.
- İşkence ve kötü muamele yasağına **HİÇBİR DURUMDA** istisna getirilemez; devletlerin bu konudaki yükümlülükleri askıya alınmaz.

SORU: Müvekkilinizin gözaltına alınırken ve/veya gözaltı biriminde işkenceye uğradığını öğrendiniz. Avukatı olarak ilk reflexiniz ne olmalı?

Müvekkiliniz işkenceye uğramış ise vakit kaybetmeksizin gözaltında olduğu birime gidip kendisiyle ön görüşme yapmak önemlidir. İşkence iddiasının varlığı halinde öncelikli kural işkence gören kişiye ulaşmaktır. Fakat burada bir hususun altını çizmek gerekir; işkence gören kişiye ulaşmanın ilk adımı kendisine fiziksel olarak ulaşmak olsa da ikinci ve esas aşaması işkence gören kişinin **özgür iradesi ile avukata beyanda bulunduğu** andır. Bu nedenle işkence gören kişi kendisini rahat hissedebileceği, ifade edebileceği, avukat müvekkil mahremiyetinin sağlandığı bir yerde görüşmek önemlidir.

Ceza Muhakemesi Kanunu 149.madde; “Madde 149 – (1) Şüpheli veya sanık, soruşturma ve kovuşturmanın her aşamasında bir veya birden fazla müdafinin yardımından yararlanabilir; kanunî temsilcisi varsa, o da şüpheliye veya sanığa müdafî seçebilir. (2) Soruşturma evresinde, ifade almada en çok üç avukat hazır bulunabilir. (Ek cümle: 3/10/2016-KHK-676/1 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7070/1 md.) Örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar bakımından yürütülen kovuşturmalarda, duruşmada en çok üç avukat hazır bulunabilir. (3) Soruşturma

ve kovuşturma evrelerinin her aşamasında avukatın, şüpheli veya sanıkla görüşme, ifade alma veya sorgu süresince yanında olma ve hukukî yardımda bulunma hakkı engellenemez, kısıtlanamaz.” hükmünü içerir.

Müvekkiliniz ile her zaman diliminde avukat görüşü yapabilme imkanına sahipsiniz. Ceza Muhakemesi Kanunu 154.maddenin birinci fıkrası uyarınca; “Şüpheli veya sanık, **vekâletname aranmaksızın müdafii ile her zaman ve konuşulanları başkalarının duyamayacağı bir ortamda görüşebilir.** Bu kişilerin müdafii ile yazışmaları denetime tâbi tutulamaz.” **Ancak Ceza Muhakemeleri Kanunu 154. Maddenin 2.fıkrası uyarınca belli suç tipleri için savcı kararı ile yirmi dört saat avukat görüş kısıtlaması getirilebilir. Bunlar;** “Türk Ceza Kanunu’nun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümlerinde tanımlanan suçlar ve Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ile örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen uyuşturucu ve uyarıcı madde imâl ve ticareti suçları bakımından gözaltındaki şüphelinin müdafii ile görüşme hakkı Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, hâkim kararıyla yirmi dört saat süreyle kısıtlanabilir; **bu zaman zarfında ifade alınamaz.”**

Ceza Muhakemesi Kanunu’nun tanıdığı bu haklar aynı zaman Yakalama Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği kapsamında da düzenlenmiştir. YGAİAY 20.maddesinin düzenlenme çerçevesi de CMK 149’a uygun çizilmiştir.

SORU: Müvekkiliniz ile görüşmeniz kolluk birimlerince engellenirse ne yapmalısınız?

Müvekkilinizin alıkonulduğuna ilişkin bilgiyi mutlaka teyit etmelisiniz. Müvekkilinizin alıkonulduğunu teyit ettiyseniz, hızlı bir şekilde alıkonulma mekanına gidip avukat görüşmesi yapmalısınız. Kolluk, müvekkilinizin sizinle görüşmek istemediğini ifade ederse, bu beyanın mutlaka müvekkiliniz tarafından teyit edilmesi için ısrarcı olun. Aksi halde işkence tehdidi altında olabilir. Ayrıca yine bu uygulamayı belgeleyin ve meslektaşlarınızdan destek isteyerek tutanak altına alın. Avukatlık görevinin ifasının engellemesi sebebiyle bağlı bulunduğunuz baronun avukat hakları merkezini arayarak meslektaşlarınızdan destek isteyin ve olay yerinde bu muameleyi mutlaka tutanak altına alın. **(Örnek-1 Tutanak)**

Gözaltı birimine gittiğinizde müvekkilinizin orada olmadığı söyleniyorsa, kişiye ulaşamadıysanız yahut sizinle görüşmek istemediğini kendisi beyan etmemişse; derhal savcılığa yazılı bir kayıp başvurusu yapın. Yapmış olduğunuz başvuruda tarih ve saatin bulunması çok önemlidir.

SORU: İşkenceye uğrayan müvekkiliniz ile görüşme sırasında nelere dikkat etmelisiniz?

Müvekkiliniz ile görüşmeye başlarken öncelikli olarak kendinizi tanıttın ve özgür iradesi ile size yaşadığı muameleyi anlatabileceği bir iletişim kurmayı dene. Daha sonra ayrıntılı bir görüşme yapmak istediğini belirterek, görüşme yapmak ve hukuki yollara başvurmak isteyip istemediğine dair kendisinin onamını al. Bu süreci beraberce yürüteceğinizi ve yapmış olduğunuz her yeni işlemde kendisinin bilgisi, isteği ve onamı ile başvuruda bulunacağınızı belirtin. **(Örnek-2 Onam Örneği)** Müvekkilinizin onamını aldıktan sonra ayrıntılı görüşme yapmak, işkence izlerinin tespit edilmesi, fotoğraflama ve subjektif şikayetlerin alınması önemlidir. Yine müvekkiliniz ile görüşmeler sırasında ruhsal etkileri gözlemleyip not etmeniz önemlidir.

Görüşme sırasında müvekkilinizin izni dahilinde vücudundaki izleri fotoğraflayabilir, yine diyagrama işaretleme yolu ile işkence izlerinin hangi bölgelerde olduğunu belgeleyebilirsiniz. **(Örnek-3 Diyagram)**

Kısaca; öncelikli olarak müvekkilinize ait dosyada adli muayene raporları inceleyerek, raporların hangi şartlar altında hazırlandığını öğrenip müvekkilinizin anlatımı ve şikayetleri ile kıyasladıktan sonra eksiklik tespit etmeniz halinde savcılık kanalıyla müvekkilinizin hastaneye sevk edilmesini, İstanbul Protokolü’ne uygun rapor alınmasını talep edebilirsiniz.

SORU: Müvekkiliniz sağlık kontrolüne götürüldü mü? Sağlık kontrolü nasıl ve nerede yapıldı?

Özgürlüğü kısıtlanan kişi alıkonulma birimine teslim edilmeden önce hastaneye götürülerek adli muayenesi yapılmalıdır. Burada işkence gören kişi ve hekimin hiçbir baskı altında olmadan, kendilerini rahatça ifade edebildikleri ortamın sağlanması sonrasında, kolluk kuvvetlerinin de muayene yeri dışında beklediği bir ortamda hazırlanmalıdır. Yine yapılacak muayenede öncelikli olarak işkence gören kişi, hekim tarafından dinlenmeli, şikayetleri not edilmeli, tepeden tırnağa muayenesi yapılmalıdır. Muayene bulguları not edilmelidir. Şikayetlerine yönelik gerekli incelemeler yapılmalı, ilgili uzmana sevk edilmelidir ve işkence gören kişinin gerekli bütün tedavisi yapılmalıdır. İşkence gören kişinin mahremiyeti göz önünde bulundurulmalıdır. Tüm yapılan işlemler adli muayene raporuna ayrıntılı bir şekilde not edilmelidir.

Özellikle sıkça rastlanılan “Darp cebir izi yoktur.” ibareli, öyküsü bulunmayan raporların İstanbul Protokolüne aykırı düzenlendiği unutulmamalıdır. **(Bknz syf 9-10)** Bu durumda müvekkilinizin İstanbul Protokolüne uygun muayenesi için hastaneye sevk talebi edilmelidir.

YGAIAY 9.maddesi uyarınca gözaltına alınan kişinin herhangi bir nedenle yerinin değiştirilmesi, gözaltı süresinin uzatılması, serbest bırakılması veya adli mercilere sevk edilmesi işlemlerinden önce de sağlık durumu hekim raporunun düzenlenmesi gerektiği unutulmamalıdır.

Ayrıca hiçbir gerekçe ile alıkonulma merkezinde adli muayene yapılamaz.

SORU: Usulüne uygun yapılmayan adli muayene için hangi yollara başvurulabilir?

Hasta hekim mahremiyetine aykırı, İstanbul Protokolü'nün ortaya koyduğu standartların dışında bir adli muayenenin gerçekleşmesi durumunda, muayeneyi gerçekleştiren hekim hakkında hem savcılığa hem de görevli bulunduğu ildeki tabip odasına veya Türk Tabipleri Birliği'ne şikayette bulunabilirsiniz. (Örnek-4 Tabip Odasına Şikayet Dilekçe Örneği)

SORU: Usulüne uygun yapılmayan adli muayene nedeniyle nasıl ikinci bir görüş/alternatif rapor isteyebilirsiniz?

İşkence gören kişiler alıkonulma süreleri boyunca ya da sonrasında, tıbbi yeterliliğe sahip bir hekim tarafından ikinci veya alternatif bir tıbbi değerlendirme raporu alma hakkına sahiptirler. İşkenceye maruz kaldığı iddia edilen kişinin kendisinin, avukatlarının veya akrabalarının da işkence ve diğer kötü muamele kanıtlarını saptamak için tıbbi değerlendirme talep etme hakkı vardır. Bu durumda konu ile ilgili uzmanlığı, teorik ve pratik bilgi birikimi bulunan bağımsız hekim/hekimler tarafından değerlendirme yapılmasını isteyebilirsiniz. (Örnek 5-... C.Savcılığı'na Dilekçe Örneği)

Ayrıca, AİHM işkence ve diğer kötü muamele kanıtların resmi bir kurum tarafından düzenlenmemiş olması itirazlarını kabul edilirlilik yönünden bir engel olarak nitelendirmemektedir. Ergün/Türkiye43 kararında AİHM, CPT ve İP'de tanımlanan ilkeler çerçevesinde hazırlanan sağlık raporlarının **kamu ya da özel sektörde düzenlenmesine bakılmaksızın mahkeme tarafından delil olarak kabul edildiğinin altını çizmiştir.**

“Avrupa İşkence ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamele veya Cezayı Önleme Komitesi (CPT) tarafından tavsiye edilen standartlar (bkz., örneğin, diğerleri ile birlikte, Akkoç v. Türkiye, no. 22947/93 ve 22948/93, § 118, AİHM 2000-X) ve İstanbul Protokolünde belirtilen kılavuz ilkeler çerçevesinde (bkz., örneğin Batı ve Diğerleri v. Türkiye, no. 33097/96 ve 57834/00, § 100, AİHM 2004-IV) büyük ölçüde yetersiz kalmadıkça, kamu ya da özel sektöre ait olan ya da bunlar tarafından işletilen sağlık kuruluşlarından alınan sağlık raporlarının, kötü muamele iddialarının incelenmesi için AİHM tarafından delil olarak kabul edilebileceğini dikkate almaktadır (bkz., örneğin, diğerleri ile birlikte, Türkan v. Türkiye, no. 33086/04, § 44, 18 Eylül 2008).”

Dolayısıyla unutulmamalıdır ki işkence ve kötü muamele bulgularının tespiti için devlet ya da özel bir hastaneye başvurup muayene yapıp rapor alınacağı gibi Türkiye İnsan Hakları Vakfı'na da başvuru yaparak alternatif rapor isteyebilirsiniz. TİHV tarafından verilen alternatif raporlar da tıpkı hastaneden alınan raporlar gibi yargısal süreçlerde delil olarak kabul edilmektedir.

SORU: İşkence gören kişi/müvekkil ile görüşme sonrasında nasıl bir yol izlemelisiniz?

Müvekkiliniz gözaltında işkenceye uğramışsa ve kendisi ile görüşme gerçekleştirebildiyse adli mekanizmaları derhal bu suçtan haberdar etmelisiniz. Ceza Muhakemesi Kanunu 160. maddesine göre suçtan haberdar olan Cumhuriyet savcısı işin gereğinin araştırılması için derhal harekete geçmelidir.

1. Müvekkiliniz işkence görmüş ise tedavisi edilmesi ve işkencenin belgelenmesi için gecikmeksizin YGAİAY 9.madde uyarınca hastaneye sevkini istemelisiniz.

Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 9. Madde:

“Yakalanan kişinin gözaltına alınacak olması veya zor kullanılarak yakalanması hâllerinde hekim kontrolünden geçirilerek yakalanma anındaki sağlık durumu belirlenir.

Gözaltına alınan kişinin herhangi bir nedenle yerinin değiştirilmesi, gözaltı süresinin uzatılması, serbest bırakılması veya adli mercilere sevk edilmesi işlemlerinden önce de sağlık durumu hekim raporu ile tespit edilir.

Gözaltına alınanlardan herhangi bir nedenle sağlık durumu bozulanlar ile sağlık durumundan şüphe edilenler, derhâl hekim kontrolünden geçirilerek gerekiyorsa tedavileri yaptırılır. Bu durumdaki kişilerden kronik bir rahatsızlığı olanların, istekleri hâlinde varsa kendi hekimi nezaretinde resmî hekim tarafından muayene ve tedavi edilmeleri sağlanır.

Gözaltına alınan kişinin ifadesini alan veya soruşturmayı yürüten kolluk görevlisi ile bu kişiyi tıbbî muayeneye götüren kolluk görevlisinin farklı olması zorunludur. Ancak personel yetersizliği nedeniyle farklı kolluk görevlisinin bulunmaması hâlinde bu durum belgelendirilir.

Tıbbî muayene, kontrol ve tedavi, adli tıp kurumu veya resmî sağlık kuruluşlarınca yapılır.

Hekim raporu üç nüsha hâlinde düzenlenir. Kolluk görevlileri tarafından, hekim raporunu verecek birime, yakalananın nezarethaneye giriş raporu mu, yoksa çıkış raporu için mi getirildiği yazılı olarak bildirilir.

Yakalama veya nezarethaneye giriş raporunun bir nüshası raporu tanzim eden sağlık kuruluşunda saklanır, ikinci nüshası gözaltına alınana, üçüncü nüsha ise soruşturma dosyasına eklenmek üzere ilgili kolluk görevlisine verilir.

Gözaltı süresinin uzatılması veya yer değişikliği ya da nezarethaneden çıkış sırasında düzenlenen hekim raporlarından; bir nüshası sağlık kuruluşunda saklanır, iki nüshası ise raporu düzenleyen sağlık kuruluşunca kapalı ve mühürlü bir zarf içerisinde ilgili Cumhuriyet başsavcılığına en seri şekilde gönderilir. Bunlardan bir nüshası Cumhuriyet savcısı tarafından gözaltına alınanın kendisine veya vekiline verilir, bir nüshası ise soruşturma dosyasına eklenir. Bu raporların düzenlenmesinde ve Cumhuriyet başsavcılığına gönderilmesinde 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 157 nci maddesinde belirtilen gizlilik kurallarına uyulur ve bu amaçla gerekli tedbirler ilgili sağlık kuruluşunca alınır.

Hekim muayene esnasında 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 94'üncü maddesinde belirtilen işkence, 95 inci maddesinde belirtilen neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış işkence ve 96'ncı maddesinde belirtilen eziyet suçlarının işlendiği yolunda herhangi bir bulguya rastlaması hâlinde, keyfiyeti derhâl Cumhuriyet savcısına bildirir. Bu durumda Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi, Genetik İncelemeler ve Fizik Kimliğin Tespiti Hakkında Yönetmeliğin 7 ve 8 inci maddesine göre işlem yapılır.

Hekim ile muayene edilen şahsın yalnız kalmaları, muayenenin hekim hasta ilişkisi çerçevesinde yapılması esastır. Ancak, hekim kişisel güvenlik endişesini ileri sürerek muayenenin kolluk görevlisinin gözetiminde yapılmasını isteyebilir. Bu istek belgelendirilerek yerine getirilir. Bu durumda gözaltına alınan kişinin talebi hâlinde müdafî de muayene sırasında gecikmeye neden olmamak kaydıyla hazır bulunabilir.

Kadının muayenesi, talebi hâlinde ve olanaklar elverdiğinde bir kadın hekim tarafından yapılır. Muayene edilecek kadının talebine rağmen kadın hekimin bulunmaması halinde, muayene sırasında hekim ile birlikte sağlık mesleği mensubu bir kadın personelin bulundurulmasına özen gösterilir.”

2. Müvekkiliniz alıkonulma biriminde işkenceye uğramış ise derhal hastaneye sevkini isteyip İstanbul Protokolü'ne uygun tedavinin yapılabilmesi için savcılıktan talepte bulunmalısınız.

3. Yakalamaya itiraz edilmelidir.

CMK 91/5.fıkra uyarınca “Yakalama işlemine, gözaltına alma ve gözaltı süresinin uzatılmasına ilişkin Cumhuriyet savcısının yazılı emrine karşı, yakalanan kişi, müdafî veya kanuni temsilcisi, eşi ya da birinci veya ikinci derecede kan hısımları, hemen serbest bırakılmayı sağlamak için sulh ceza hakimine başvurabilir. Sulh ceza hakimi incelemeyi evrak üzerinde yaparak derhal ve nihayet yirmidört saat dolmadan başvuruyu sonuçlandırır. Yakalamanın veya gözaltına alma veya gözaltı süresini uzatmanın yerinde olduğu kanısına varılırsa başvuru reddedilir ya da yakalananın derhal soruşturma evrakı ile Cumhuriyet Savcılığında hazır bulundurulmasına karar verilir.”

4. Son olarak topladığınız tüm bilgi ve belgeler ışığında TCK 94.madde kapsamında suç duyurusunda bulunulmalıdır.

SORU: Nöbetçi savcıya yahut soruşturma savcısına ulaşamaması durumunda nasıl bir yola başvurabilirsiniz?

Cumhuriyet savcısına ulaşamadığınız durumlarda Ceza Muhakemesi 163.maddeye göre soruşturmanın sulh ceza hakimi tarafından yapılması talep edilebilir.

“(1) Suçüstü hali ile gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, Cumhuriyet savcısına erişilemiyorsa veya olay genişliği itibarıyla Cumhuriyet savcısının iş gücünü aşyorsa, sulh ceza hakimi de bütün soruşturma işlemlerini yapabilir.

(2) Kolluk amir ve memurları, sulh ceza hakimi tarafından emredilen tedbirleri alır ve araştırmaları yerine getirirler.”

SORU: Müvekkilinizin savcılık ifadesi ve sorgu hakimliğinde uğradığı işkence ve diğer kötü muameleye ilişkin nasıl bir kayıt oluşturabilirsiniz?

Müvekkilinizin uğramış olduğu işkence ve diğer kötü muameleye ilişkin gerekli suç duyurusunu yapmış olsanız dahi müvekkilinizin savcılık ifadesi yahut sulh ceza hakimliğine sevki sırasında verdiği beyanlarda yaşadığı süreci tutanağa geçirmesi de önemlidir. Suçtan haberdar olan kamu görevlilerin derhal harekete geçme yükümlülüğü vardır. İşkenceye uğradığını ifade eden kişinin beyanından sonra bu suçtan haberdar olan savcı ve hakim de **re'sen** harekete geçmelidir. Bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi Türk Ceza Kanununun 278.maddesi uyarınca suç teşkil eder.

“Suçu Bildirmeme

(1) İşlenmekte olan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) İşlenmiş olmakla birlikte, sebebiyet verdiği neticelerin sınırlandırılması halen mümkün bulunan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.”

Uluslararası Mevzuat

AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ

Madde 3

İşkence yasağı

İşkence yasağı Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz.

Madde 15

Olağanüstü hallerde yükümlülükleri askıya alma

1. Savaş veya ulusun varlığını tehdit eden başka bir genel tehlike halinde her Yüksek Sözleşmeci Taraf, durumun kesinlikle gerektirdiği ölçüde ve uluslararası hukuktan doğan başka yükümlülüklere ters düşmemek koşuluyla, bu Sözleşme'de öngörülen yükümlülüklere aykırı tedbirler alabilir.
2. Yukarıdaki hüküm, meşru savaş fiilleri sonucunda meydana gelen ölüm hali dışında 2. maddeye, 3. ve 4. Maddeler (fıkra 1) ile 7. maddeye aykırı tedbirlere cevaz vermez.

İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ

Madde 5

Hiç kimseye işkence ya da zalimce, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da ceza uygulanamaz.

MEDENİ VE SİYASAL HAKLARA İLİŞKİN ULUSLARARASI SÖZLEŞME

Madde 7

İşkence yasağı

Hiç kimse işkenceye veya zalimane, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele veya cezaya maruz bırakılamaz. Ayrıca hiç kimse, serbest iradesi olmadan tıbbi veya bilimsel bir deneye tabi tutulamaz.

AMERİKAN İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ

Madde 5

İnsanca muamele görme hakkı

2. Hiç kimse işkence ya da zalimane, insanlık dışı, yahut aşağılayıcı muamele ya da cezaya tabi tutulmayacaktır. Özgürlüğünden yoksun bulunan herkes, insan kişiliğine yerleşik onuruna saygı gösterilerek muamele görecektir.

İŞKENCE VE DİĞER ZALİMANE, GAYRİ İNSANİ VEYA KÜÇÜLTÜCÜ MUAMELE VEYA CEZAYA KARŞI SÖZLEŞME

Madde 1

1. Sözleşme amaçlarına göre, İşkence terimi, bir şahsa veya bir üçüncü şahsa, bu şahsın veya üçüncü şahsın işlediği veya işlediğinden şüphe edilen bir fiil sebebiyle, cezalandırmak amacıyla bilgi veya itiraf elde etmek için veya ayırım gözeten herhangi bir sebep dolayısıyla bir kamu görevlisinin veya bu sıfatla hareket eden bir başka şahsın teşviki veya rızası veya muvafakatıyla uygulanan fiziki veya manevi ağır acı veya ızdırıp veren bir fiil anlamına gelir. Bu yalnızca yasal müeyyidelerin uygulanmasından doğan, tabiatında olan veya arızı olarak husule gelen acı ve ızdırabı içermez.
2. Bu madde, konu hakkında daha geniş uygulama hükümleri ihtiva eden herhangi uluslararası bir belge veya milli mevzuata hâlel getirmez.

Madde 2

1. Sözleşmeye Taraf Devlet, yetkisi altındaki ilkelerde işkence olaylarını önlemek için etkili kanuni, idari, adli veya başka tedbirleri alacaktır.
2. Hiçbir istisnai durum, ne harp hali ne de bir harp tehdidi, dahili siyasi istikrarsızlık veya herhangi başka bir olağanüstü hal, işkencenin uygulanması için gerekçe gösterilemez.
3. Bir üst görevlinin veya bir kamu merciinin emri, işkencenin haklılığına gerekçe kabul edilemez.

Madde 4

1. Her Taraf Devlet, tüm işkence eylemlerinin kendi ceza kanununa göre suç olmasını sağlayacaktır. Aynı şekilde, işkence yapmaya teşebbüs ve işkenceye iştirak veya suç ortaklığı yapan şahsın filii suç sayılacaktır.
2. Her Taraf Devlet, filleri ağırlıklarını dikkate alarak uygun müeyyidelerle cezalandıracaktır.

Madde 16

1. Her Taraf Devlet, yetkisi altındaki ülkelerde 1. Maddede tanımlandığı şekilde işkence derecesine varmayan diğer zalimane, gayri insani veya küçültücü muamele veya ceza gibi fillerin, bir kamu görevlisi tarafından veya onun teşviki veya açık veya gizli muvafakatı ile veya resmi sıfatıyla hareket eden bir başka şahıs tarafından işlenmesini önlemeyi üstlenecektir. Özellikle, 10., 11., 12. ve 13. maddelerde yer alan yükümlülükler zalimane, gayri insani veya küçültücü ceza veya muamele şeklindeki diğer işkence biçimlerine de uygulanacaktır.
2. Bu Anlaşma hükümleri zalimane, gayri insani veya küçültücü muamele veya cezayı yasaklayan veya iade veya sınır dışı etmeyi ilgilendiren herhangi bir başka uluslararası belge veya milli hukuk hükümlerine zarar vermeyecektir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI

Madde 15

Temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulması

Savaş, seferberlik, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilmemek kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir veya bunlar için Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir. Birinci fıkrada belirlenen durumlarda da, savaş hukukuna uygun fiiller sonucu meydana gelen ölümler (...) dışında, kişinin yaşama hakkına, maddi ve manevi varlığının bütünlüğüne dokunulamaz; kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı suçlanamaz; suç ve cezalar geçmişe yürütülemez; suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz.

Madde 17/3

Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.

TÜRK CEZA KANUNU

İşkence

Madde 94

- (1) Bir kişiye karşı insan onuruyla bağdaşmayan ve bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, algılama veya irade yeteneğinin etkilenmesine, aşağılanması yol açacak davranışları gerçekleştiren kamu görevlisi hakkında üç yıldan on iki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
- (2) Suçun;
 - a) Çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye ya da gebe kadına karşı,
 - b) Avukata veya diğer kamu görevlisine karşı görevi dolayısıyla, işlenmesi halinde, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
- (3) Fiilin cinsel yönden taciz şeklinde gerçekleşmesi halinde, on yıldan on beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.
- (4) Bu suçun işlenişine iştirak eden diğer kişiler de kamu görevlisi gibi cezalandırılır.
- (5) Bu suçun ihmali davranışla işlenmesi halinde, verilecek cezada bu nedenle indirim yapılmaz.
- (6) (Ek: 11/4/2013-6459/9 md.) Bu suçtan dolayı zamanaşımı işlemez.

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış işkence

Madde 95

- (1) İşkence filleri, mağdurun;
 - a) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,
 - b) Konuşmasında sürekli zorluğa,

- c) Yüzünde sabit ize,
- d) Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,
- e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun vaktinden önce doğmasına, Neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, yarı oranında artırılır.

(2) İşkence fiilleri, mağdurun;

- a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,
- b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,
- c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,
- d) Yüzünün sürekli değişikliğine,
- e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun düşmesine, Neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, bir kat artırılır.

(3) İşkence fiillerinin vücutta kemik kırılmasına neden olması halinde, kırığın hayat fonksiyonlarındaki etkisine göre sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. (4) İşkence sonucunda ölüm meydana gelmişse, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.

Eziyet

Madde 96

(1) Bir kimsenin eziyet çekmesine yol açacak davranışları gerçekleştiren kişi hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(2) Yukarıdaki fıkra kapsamına giren fiillerin;

- a) Çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye ya da gebe kadına karşı,
- b) Üstsoy veya altsoya, babalık veya analığa ya da eşe karşı, İşlenmesi halinde, kişi hakkında üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

İDARİ YARGILAMA USULÜ HAKKINDA KANUN

Madde 13

Doğrudan doğruya tam yargı davası açılması:

1. İdari eylemlerden hakları ihlal edilmiş olanların idari dava açmadan önce, bu eylemleri yazılı bildirim üzerine veya başka suretle öğrendikleri tarihten itibaren bir yıl ve her halde eylem tarihinden itibaren beş yıl içinde ilgili idareye başvurarak haklarının yerine getirilmesini istemeleri gereklidir. Bu isteklerin kısmen veya tamamen reddi halinde, bu konudaki işlemin tebliğini izleyen günden itibaren veya istek hakkında altmış gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren, dava süresi içinde dava açılabilir.

2. Görevli olmayan adli yargı mercilerine açılan tam yargı davasının görev yönünden reddi halinde sonradan idari yargı mercilerine açılacak davalarda, birinci fıkrada öngörülen idareye başvurma şartı aranmaz.

İstanbul Protokolü Nedir?

BM İnsan Hakları Komisyonunun 2003 tarihli 2003/33 sayılı kararında adli tıp bilimlerinin işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı, aşağılayıcı muamele veya cezalandırmaların delillerini saptamada anahtar role sahip olduğu belirtilmiştir. Bu ihtiyaçtan doğan İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi için El Kılavuzu kısaca İstanbul Protokolü; İşkencenin araştırılması ve belgelenmesi için Birleşmiş Milletler (BM) tarafından onaylanmış ilk uluslararası kılavuz olarak kabul edilmiştir.

- İP bir sözleşme değildir ancak uluslararası hukukun bir parçasıdır. İP’de belirtilen ilkelere uyulmadığı takdirde uluslararası mahkemeler ve mekanizmalar, ilgili devletler hakkında yaptırım uygulayabilmektedir.
- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, işkence ve diğer kötü muamele iddialarının belgelenmesi ve soruşturulması konusunda İstanbul Protokolünü bir uluslararası standart olarak kabul eder ve devletlere sorumluluk yükler.
- Anayasanın 90. maddesi uyarınca bağlayıcı olan Birleşmiş Milletler sözleşmeleri, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, ilgili mahkeme kararları ve iç hukuktaki emredici düzenlemelere göre İP; hem devlet hem de ilgili tüm uygulayıcılar (hekim, hâkim, savcı, avukat, kolluk görevlileri) için bağlayıcıdır.

İstanbul Protokolü ilkeleri çerçevesinde:

- **Olağanüstü Hal (OHAL) kararı ve Kanun Hükmünde Kararnameler (KHK’ler) VEYA TOPLU GÖZALTI ile iş yoğunluğu nedeniyle personel azlığı gerekçeleri, hekimlerin, gözaltında bulunanlar veya cezaevinde tutulanların tıbbi muayenelerini İstanbul Protokolü ilkelerine uygun yapmaları zorunluluğunu değiştirmemektedir.** İşkence iddiaları karşısında Devlet, tüm kurumlar ve hekimler değerlendirme ve belgelemeyi İstanbul Protokolü ilkelerine göre yürütmekle yükümlüdürler.
- Gözaltına alınanlar; alınma işlemi sonrası, gözaltında birim değiştirmelerde, periyodik olarak ve cezaevlerine alınmaları halinde cezaevi girişinde sağlık muayenelerinden geçirilmek zorundadırlar.

Muayene Ortamı

- Gözaltı muayeneleri kişilerin gözaltında tutulduğu yerlerde yapılamaz. Görüşmenin; hekimlik mesleğinin, özgürce, evrensel etik ilkeler ve bilimsel standartlara göre uygulandığı ve resmi otoritenin baskısının hissedilmediği bir sağlık ortamında yapılması zorunludur.
- Görüşme ve muayenede mahremiyet esastır. Değerlendirmeler, mahremiyetin sağlandığı, güvenlik görevlilerinin bulunmadığı bir sağlık ortamında ve hiçbir kısıtlayıcı araç (kelepçe, gözbağı vb.) olmadan yapılmalıdır.
- DTB Tokyo Bildirgesi ve Hekimlerin Bağımsızlığı ve Mesleki Özgürlük Bildirgesi, hiçbir şüpheye yer bırakmayacak kadar açık bir biçimde, doktorların, başkalarının çıkarları ne olursa olsun, hastanın çıkarları doğrultusunda davranmak için özgür olmakta ısrarcı olmaları gerektiğini ifade etmektedir. Hekimler, uygun ortam sağlanamaması ve kısıtlayıcı araç (kelepçe, gözbağı vb.) varlığında tıbbi değerlendirme ve muayeneye zorlanması durumunda, etik ve hukuki gerekçeleri belirterek tıbbi değerlendirme sürecinden çekilmelidir.
- Hekimlerin sağlık ortamı dışında muayeneye zorlanması, tehdit altında tutulması veya taleplerinin dikkate alınmaması halinde yapılacaklar:
 - o Muayenenin sağlık ortamında gerçekleşmemesi durumunda yapılan değerlendirme tıbbi ve hukuki yönden doğabilecek sakıncaları içermelidir.

- o Hekimler, sağlık kurumları dışında tıbbi değerlendirme veya adli rapor dzenlemeye davet edilmeleri durumunda; bağlı olduğu sağlık kuruluğu ve Tabip Odası'nı bu durumdan haberdar etmelidirler.
- o Tm bunlara rağmen, hekim, "yoğun baskı, kendi gvenliğine ynelik tehdit altında olma vb." durumlarda muayene yapmaya zorlanıyorsa:
 - Her koşulda gvrüőülecek ve muayene edilecek kişinin onamı alınmalıdır. Kişi onam vermiyorsa muayene yapılamaz. Hekim bu durumda kişinin onam vermeme gerekęesini belirterek muayenenin yapılamadığını kayıt altına almalıdır.
 - Kişinin onam vermesi halinde; gvrüőme ve muayene ortamının koşullarını, gvrüőme ve muayene sırasında ortamda bulunan kişilerin kimlik bilgilerini raporda belirtmek zorundadır.
 - Hekim, tıbbi değerlendirme sreceşlerinde yaşadığı tm sıkıntı ve zorlanmaları meslek örgütüne bildirmelidir.

Muayene

- Adli tıbbi değerlendirmelerde muayenenin ilk adımı öyküdür. Öyküde kişilerin yakalama anından itibaren fiziksel ve ruhsal anlamda karşı karşıya kaldığı tm koşullar (zorlama, hakaret, tehdit vb. yaklaşımlar, uyku, su, gıdadan yoksun bırakma gibi sınırlamalar, psikolojik ve fiziksel şiddet ile ilgili aktarımlar) kendi aktardığı şekilde yer almalıdır.
- Düzenlenecek raporda; gvrüőmeye başlama ve bitiş saatleri, muayeneye başlama ve bitiş saatleri ayrı ayrı yazılmalıdır.
- Muayene yakınmalarla sınırlı olmayacak biçimde tm sistemleri kapsamalıdır. Kişi herhangi bir yakınmasının olmadığını belirtse dahi, btünlüklü ve sistematik bir muayene yapılmalıdır. Hastanın ayrıntılı bir muayenesinin yapılmasını istememesi halinde bu durum kayıt altına alınmalıdır.
- Kişinin ruhsal, fiziksel sağlık durumuna ait yakınmaları öğrenilerek kaydedilmeli; ayrıntılı fiziksel muayene yapılmalıdır. Fiziksel muayene sırasında saptanan bulgular, ölçek kullanılarak fotoğraflanmalı, diyagramlarda işaretlenmeli ve özellikleri ayrıntılı olarak kaydedilmelidir.
- Btünlüklü bir ruhsal değerlendirme yapılmalı, olası travmatik sreceşlerde sık ortaya çıkabilecek ruhsal belirti ve bulgular araştırılmalı; kişilerin duruş, göz teması, ses tonu vb. tm ruhsal belirtileri gözlenmeli ve kayda geğirilmelidir.
- Öykü, yakınmalar ve muayenelerin yol göstericiliğinde gerekli radyolojik, laboratuvar tetkikleri (örneğin, susuz bırakma iddialarında üre, kreatinin, elektrolitler gibi kan biyokimyası dahil) ve gerekli konsültasyonlar mutlaka istenmeli ve kaydedilmelidir.
- Gözaltı raporlarında öykü ile muayene sonucu saptanan bulguların uyumlu olup olmadığının belirtilmesi önemlidir. Hekim –eğer yapabiliyorsa- bu değerlendirmeyi yapmalıdır. Adli tıp uzmanı olmayan hekimler, uyumluluk değerlendirmesini yapmakta veya bu tanıyı koymakta güçlük yaşamaları durumunda, kişinin bir adli tıp uzmanı tarafından değerlendirilmesini talep ederek konsültasyon istemelidirler.
- Tıbbi değerlendirmelerinin sonucunda, hekim elde ettiği bulguların işkence ve diğer kötü muameleler ile uyumlu olduğu sonucuna ulaşmışsa, ICD-10'da Y.07.3 kodu ile tanımlanan "Diğer kötü muamele sendromlarına dahil, resmi görevliler tarafından yapılan işkence" tanısını kayda geğirmelidir.

Kısaca yukarıda belirtilen koşullar dışında yapılan her türlü muayene İstanbul Protokolü'ne aykırı olmakla birlikte, işkencenin belgelenmesinin önünde ciddi bir engel teşkil edecektir. Bu durumda işkence fiilini gerçekleştiren kamu görevlisi kadar işkenceyi belgelemekle yükümlü olan hekiminde sorumluluğu unutulmamalıdır.

Son olarak müvekkiliniz işkence veya kötü muameleye uğramış ise Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nı arayabilir hem hukuki sürece hem de tedavi ve rehabilitasyon sürecine ilişkin bilgi alabilirsiniz.

TİHV GENEL MERKEZİ

Mithatpaşa Caddesi No: 49/11 6. Kat 06420 Kızılay/ANKARA

Tel/Faks: (312) 310 66 36 • +90(312) 310 64 63

E-posta: tihv@tihv.org.tr
www.tihv.org.tr

Aralık 2020

TUTANAKTIR

.....Barosu yönetim kurulu üyesi/avukat hakları komisyonu üyesi.....ve müdafî olarak bulunan Av.....ile birlikte.....gün ve.....saatinde.....Emniyet MüdürlüğüŞube Müdürlüğü'ne mağdurun yakınlarının haberdar etmesi üzerine işkence iddialarına ilişkin görüşme sağlamak amacıyla gidilmiştir. Şüpheli.....ile görüşmek istediğimizi.....Şube Müdürlüğü görevlilerine söylememiz üzerine kendisi ile görüşemeyeceğimizi, şahsın avukat görüşü yapmak istemediğini, bu isteğe ilişkin yazılı beyanı olduğunu ifade etmişlerdir. Bu talebin şahıs tarafından avukatlara sözlü olarak beyan etmesini istenmiş ise de görevli memurlarca şüpheligörmemiz engellenmiştir. Bir bütün olarak mevcut uygulama mutlak yasak olan işkence suçunun işlendiğine dair şüpheleri daha da kuvvetlendirdiği gibi işkence suçunun işlenmeye devam etme tehlikesi de bulunmaktadır. Zira, şüpheli şu anda tutulmuş olduğu kapatılma mekanında işkence görmüştür.

CMK 149 ve 154. Maddeleri ile YGAİAY'nin ise 20 ve 21.maddeleri uyarınca gözaltına alınan şüpheli ile müdafî görüşme usul ve koşulları düzenlenmiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle şüpheli..... ile.....saati itibariyle hala daha görüşülememiş gerek avukatlık mesleğinin icrası kolluk tarafından engellenmiş gerek işkence mağduruna ulaşım gerekli hukuki yardımın yapılmasına engel olunmuştur.

İşbu tutanak aşağıda imzası bulunan avukatlarca görülen lüzum üzerine tanzim edilmiştir.

...../...../.....

saat:.....

Avukat
(imza)

Avukat
(imza)

Avukat
(imza)

Türkiye İnsan Hakları Vakfı'na

Karşılaştığım baskı, işkence ve diğer zalimane davranışlar nedeniyle sorumlular hakkında hukuki sürecin başlaması, takibi ve sonuçlandırılması desteklerinizi tarafımda onadığımı belirtirim.

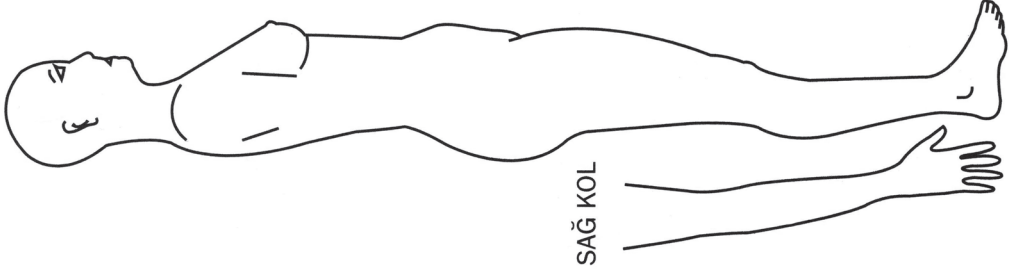
...../...../.....

Adı-Soyadı :

İmza :

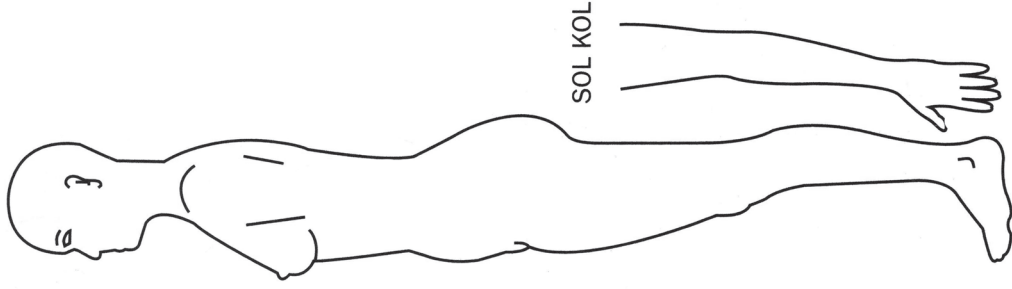
İşkence Ve Kötü Muamelenin Belgelendirilmesi İçin Anatomik Çizimler

KADIN, TÜM VÜCUT YANDAN GÖRÜNÜŞ

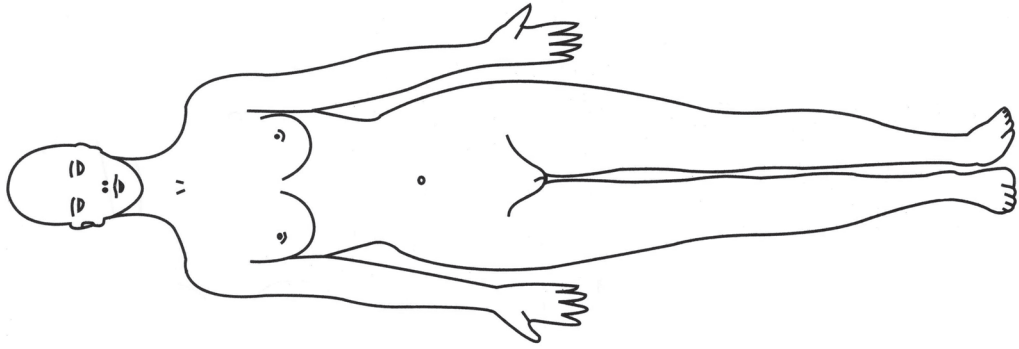
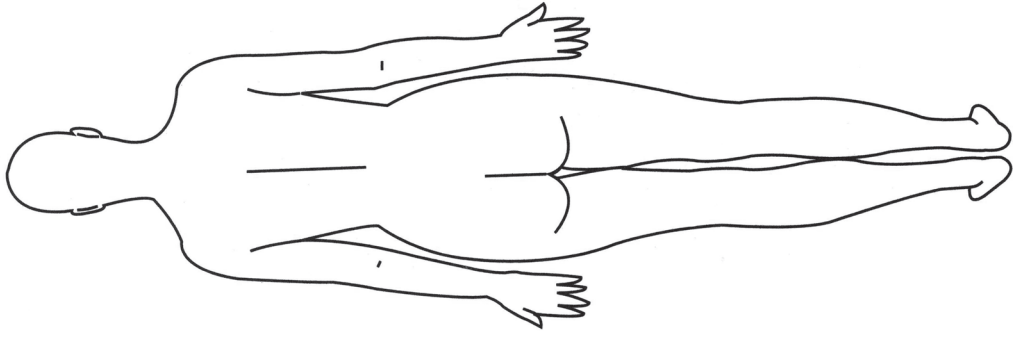

VAKA NO :
TARİH :

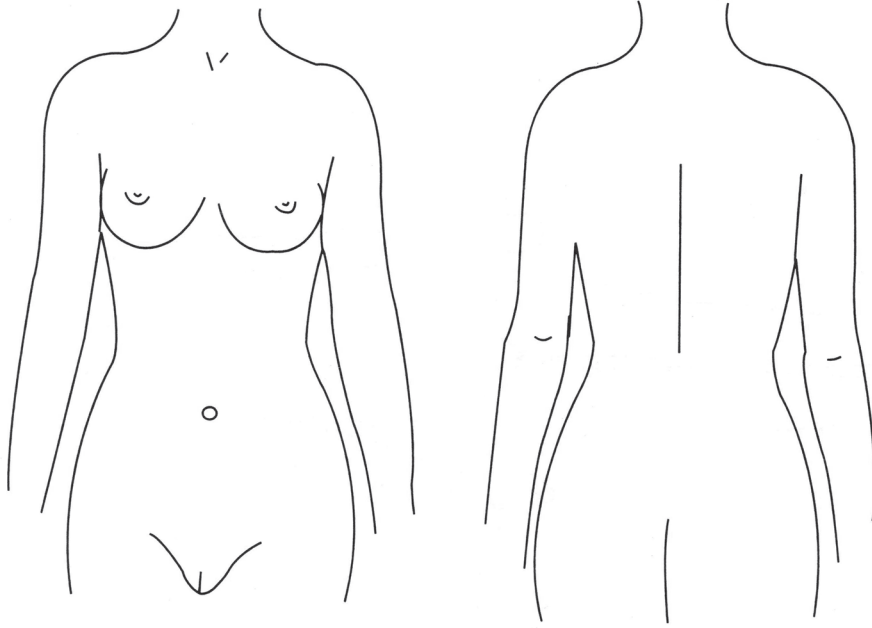
KADIN, TÜM VÜCUT ÖNDEN ve ARKADAN GÖRÜNÜŞ

ADI :

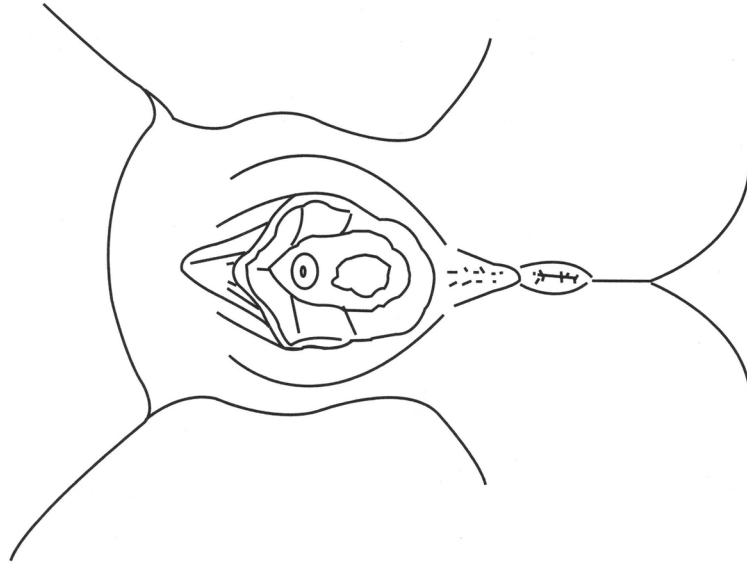
KADIN, GÖĞÜS - KARIN ÖNDEN ve ARKADAN GÖRÜNÜŞ

ADI :

VAKA NO :
TARİH :

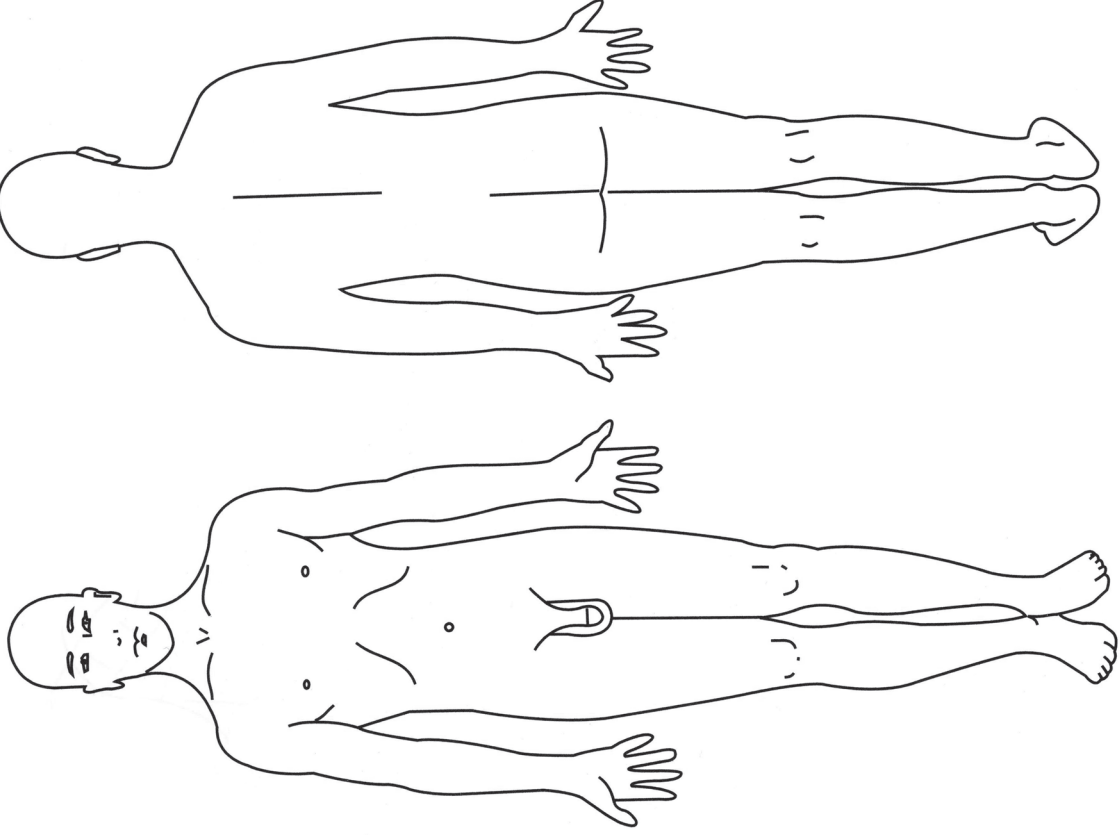
KADIN, PERİNE

ADI :

VAKA NO :
TARİH :

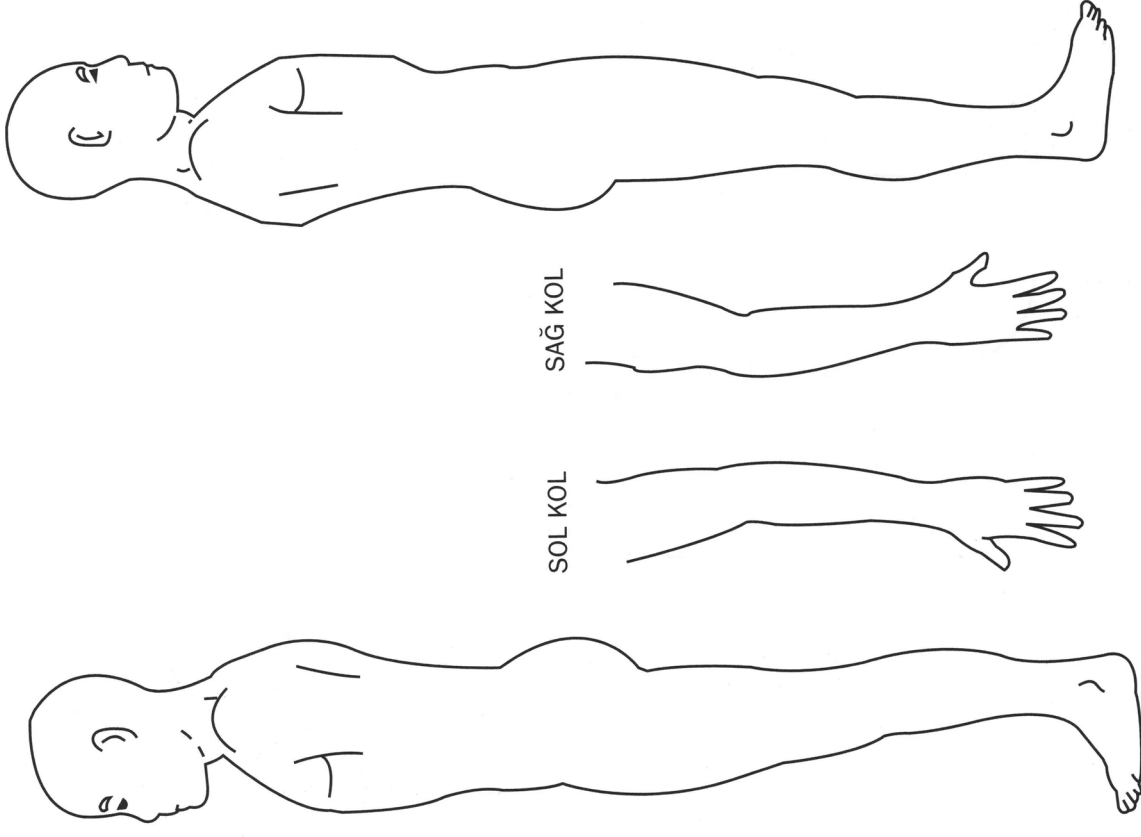
ERKEK, TÜM VÜCUT ÖNDEN ve ARKADAN GÖRÜNÜŞÜ

ADI :

VAKA NO :
TARİH :

ERKEK, TÜM VÜCUT YANDAN GÖRÜNÜŞÜ

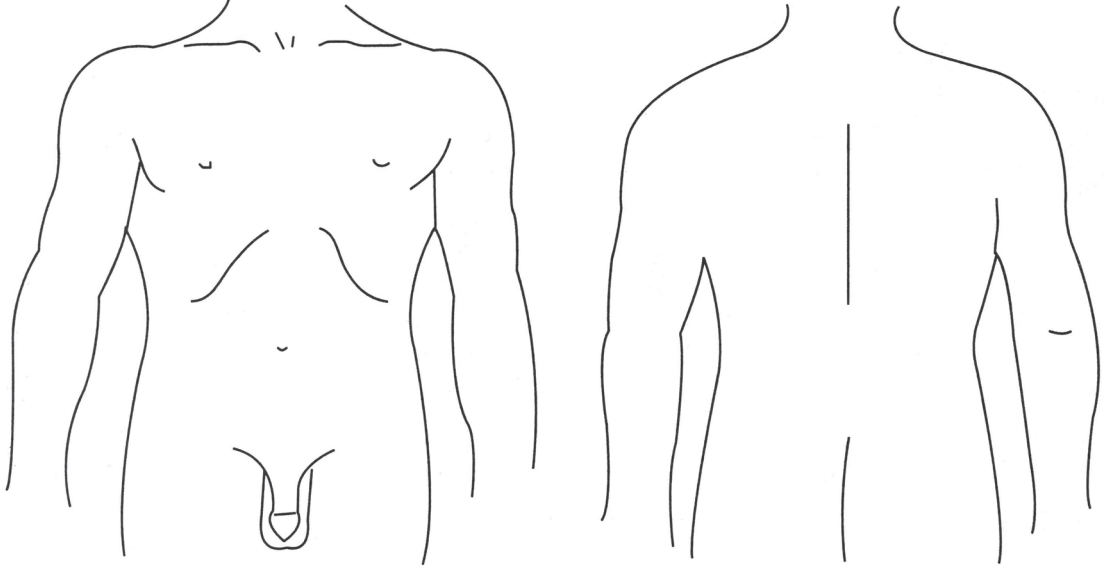
SOL KOL

SAĞ KOL

ADI :

VAKA NO :
TARİH :

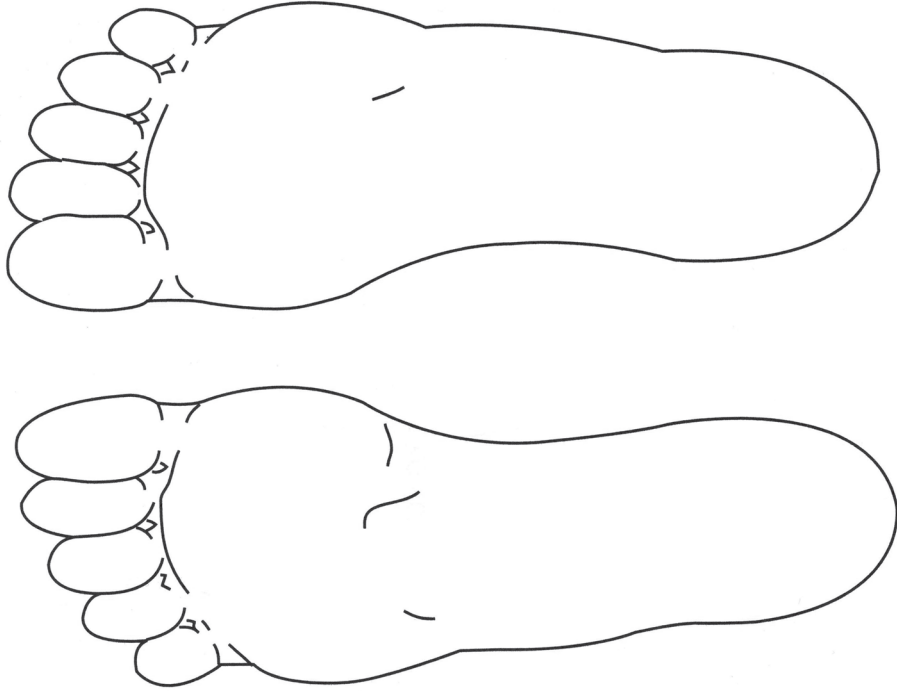
ERKEK, GÖĞÜS - KARIN ÖNDEN ve ARKADAN GÖRÜNÜŞ

ADI :

VAKA NO :
TARİH :

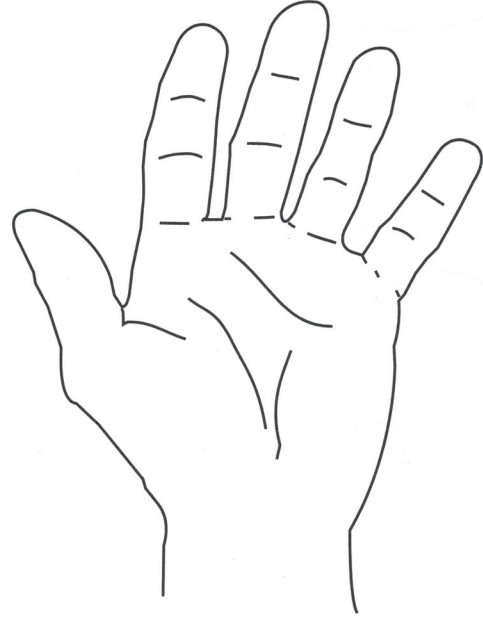
AYAKLAR, SOL ve SAĞ PLANTAR YÜZ

ADI :

VAKA NO :
TARİH :

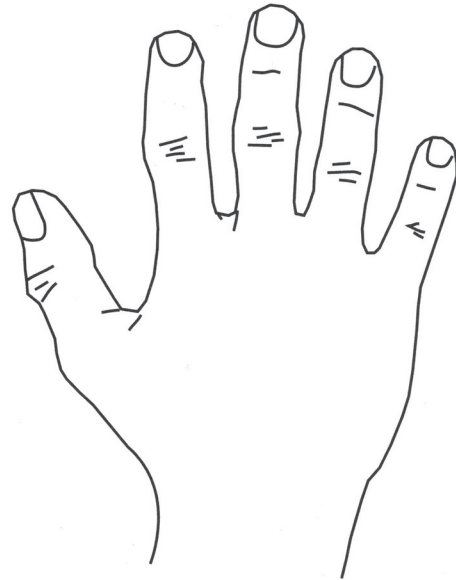
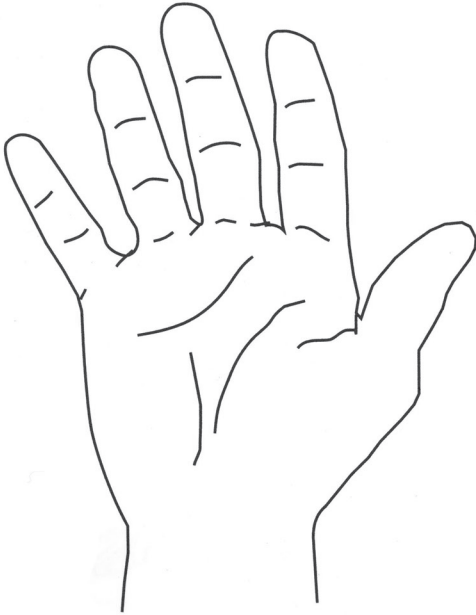
SOL EL, PALMAR ve DORSAL

ADI :

VAKA NO :
TARİH :

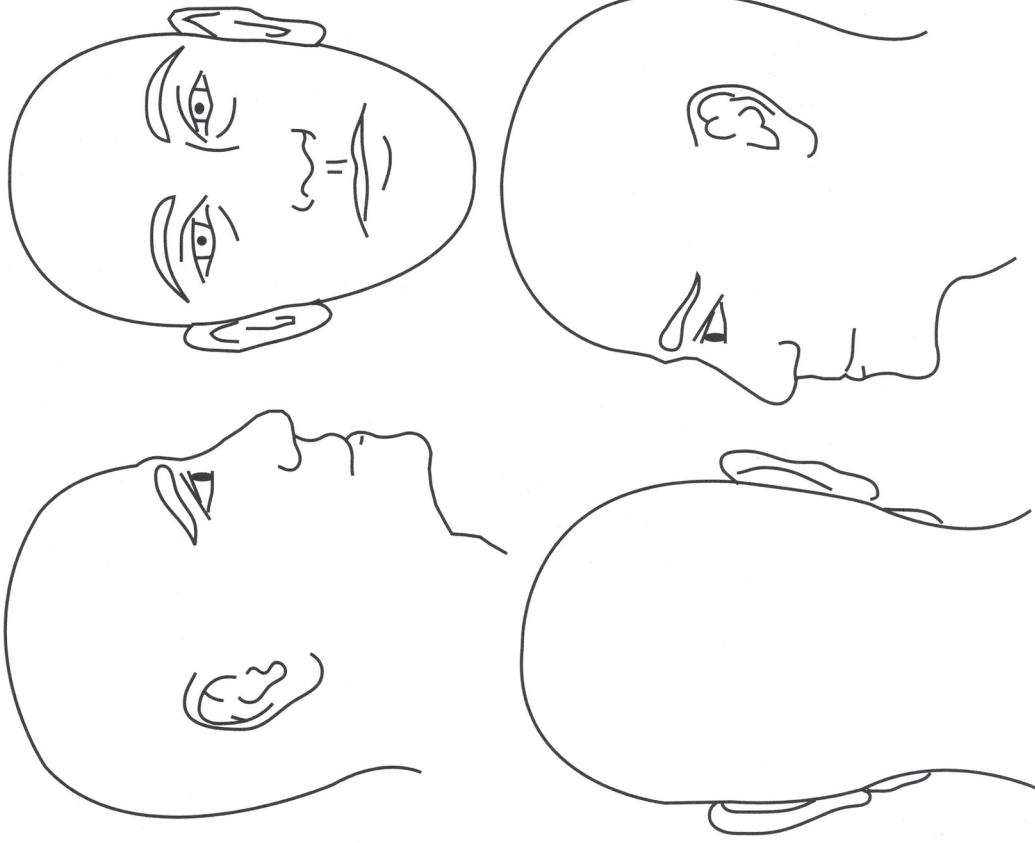
SAĞ EL, PALMAR ve DORSAL

ADI :

VAKA NO :
TARİH :

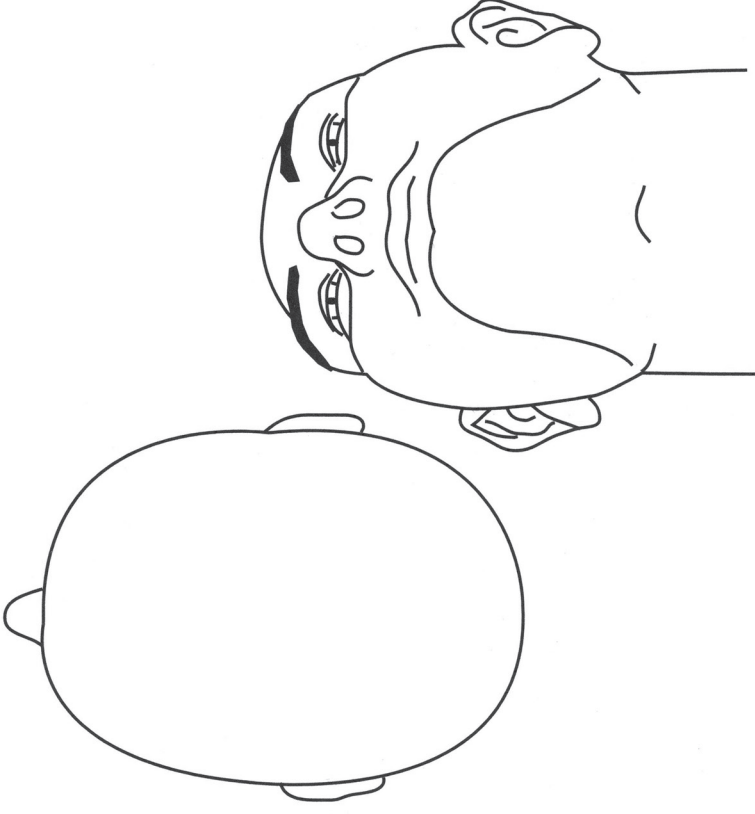
BAŞ, ÖNDEN ARKADAN ve YANDAN GÖRÜNÜŞ

ADI :

VAKA NO :
TARİH :

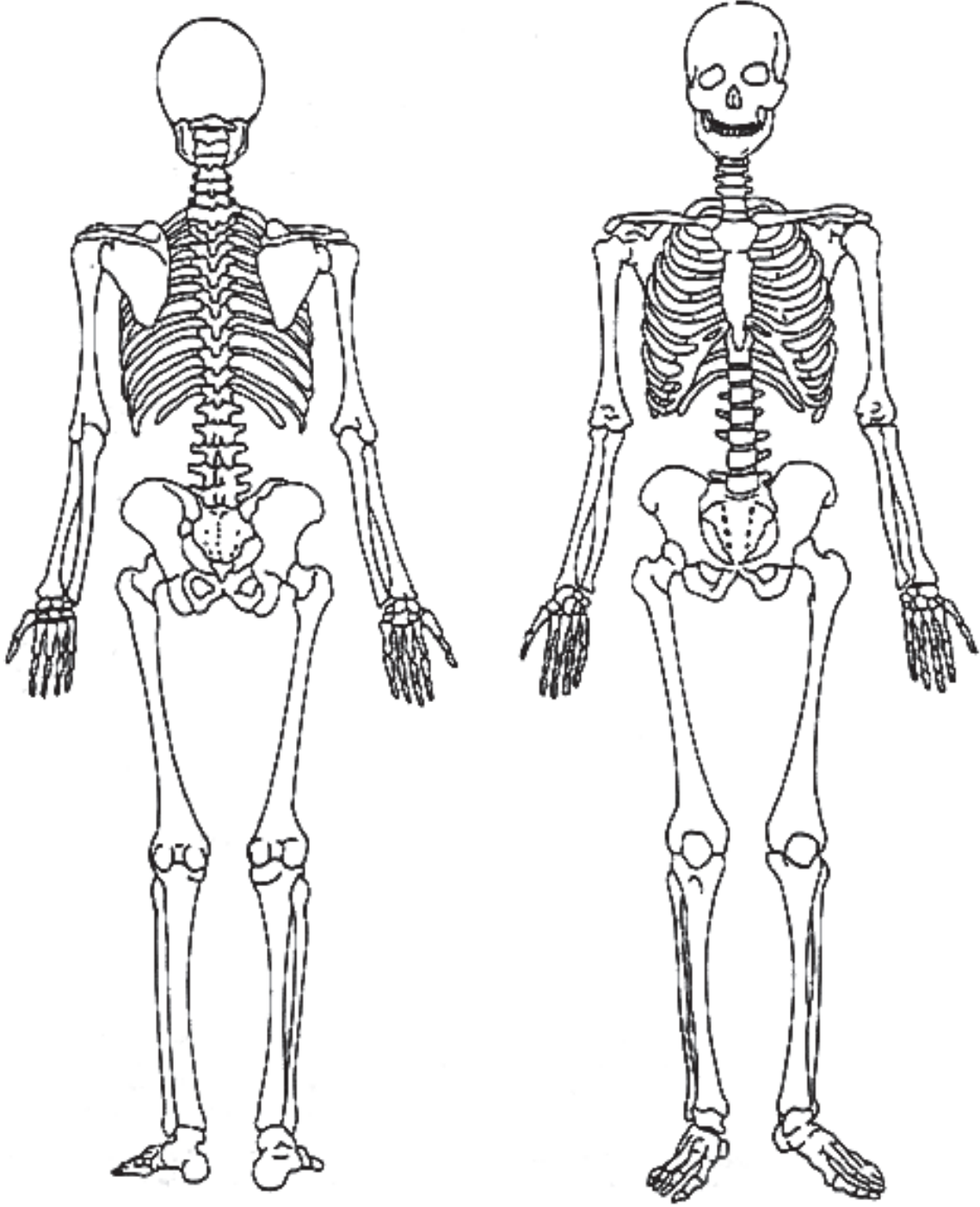
BAŞ, ÜSTTEN ve ALTAN GÖRÜNÜŞ

ADI :

VAKA NO :
TARİH :

İSKELET ÖNDEN VE ARKADAN GÖRÜNÜŞ

ADI:

VAKA NO :

TARİH :

DİYARBAKIR TABİP ODASI BAŞKANLIĞI'NA

ŞİKAYETTE BULUNAN:

KONU: İstanbul Protokolüne aykırı tutum sergileyen hekimler hakkında gerekli soruşturmanın yapılması talebim hakkındadır.

AÇIKLAMALAR:

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı'nın numarası ile başlatılan soruşturma kapsamında gün ve sabah 06:10 sularında ikametgahım Diyarbakır Terörle Mücadele Şubesi ve Özel Harekat ekiplerince basılarak yaklaşık bir saat arama yapılmış, arama sonrasında hakkımda gözaltı işlemi uygulanarak Diyarbakır Terörle Mücadele Şubesi'ne götürüldüm.

TEM Şube'nin nezarethane girişinde de bir saat bekletilmem üzere, görevli memurlara neden beklediğimi sordum ve onlar da doktor görevlendirmesi beklediklerini söylediler.

Terörle Mücadele Şube görevlilerince doktorun geldiği bilgisi tarafıma verilmiş ve Avukat Görüş Odası'nda oturan orta yaşlarda, esmer, hafif yuvarlak yüzlü ve polislerce hekim olduğu ifade edilen kişinin yanına götürüldüm. Götürüldüğüm sırada odanın önünde tek sıra olduğunu ve soruşturma kapsamında gözaltına alınan kişilerin tek tek polis eşliğinde odaya girip çıktığını gördüm. Sıra bana geldiğinde, hekim olduğu söylenen kişi ve iki polis eşliğinde görüşme yapıldı. Kendisine diyabet ve guatr hastası olduğumu günde 3 defa novarapid 1 defa lantus enjeksiyon yaptığı, 1 adet levotiron tablet aldığımı ifade etmeme rağmen yüzüme bakmamış, ilaçlarımı kontrol etmemiş ve yine yüzüme bakmayarak sadece bir boş kağıda adımlı yazmıştır. Sağlık durumuma ilişkin hiçbir not almadığı gibi muayene denilemeyecek ve 10 saniyeyi geçmeyen bir görüşme gerçekleştirmiştir. Odadan çıkmadan yine polislerin yanında "herhangi bir sıyrık var mı?" diye sormuştur.

Soruşturma dosyamda giriş muayenesine ilişkin evraklar bulunmamaktadır. Bu husus savcılık makamına da aktarılmış ve tutanak altına alınmıştır. **(Ek-İfade Tutanağı)**

Aynı gün öğleden sonra savcılığa sevk edilmem sebebiyle çıkış muayenesi yapmak amacıyla Selahaddin Eyyübi Devlet hastanesine görüldüm. 11:45 sularında vardığımı tahmin ettiğim hastanede giriş bankosundaki görevli ile konuşan TEM görevlisi T.C Kimlik numaramı vermiş girişimi yaptırmış ancak doktor ile herhangi bir görüşme sağlanmamıştır. Bankodaki görevli bana sormak yerine polise dönerek "darph, cebir var mı?" diye sormuştur. Yine herhangi bir doktor kontrolünden geçmeden savcılığa götürüldüm. Sonuç itibariyle son derece özensiz, hukuka aykırı, İstanbul Protokolü şartlarına kesinlikle uymayan bir şekilde uygulamaya maruz kaldım.

SONUÇ VE TALEP:

Odanızın hekim tutumu ve etik konusunda hassasiyetlerini bilmem sebebiyle;

Maruz kaldığım özensiz, hukuka aykırı ve İstanbul Protokolü'ne uygun olmayan muameleye uğramış olmam nedeniyle;

1. gün ve saat:09.00 sularında Diyarbakır Terörle Mücadele Şubesi'ne görevlendirilen hekimin kimlik bilgilerinin tespiti ile gerekli soruşturmanın yapılmasını,
2. Selahaddin Eyyübi Devlet Hastanesi'nde gün ve 11:45 sularında adli muayenelerin yapıldığı yerde bulunan hekimin, adli muayeneyi banko görevlisinin inisiyatifine bırakan tutumu sebebiyle kimlik bilgilerinin tespit edilerek, hakkında gerekli soruşturmanın yapılmasını saygı ile talep ederim.

Şikayette Bulunan

.....

EK:

-14/02/2019 tarihli tarafıma ait ifade tutanağı

..... Cumhuriyet Başsavcılığı'na
(.....Cezaevi Savcılığı'na)

Başvuran :

Vekilleri : Av.

Başvuru Konusu : Müvekkilim 5275 sayılı yasanın ilgili hükmü uyarınca tam teşekküllü bir hastaneye yahut Adli Tıp Kurumu'na sevkine karar verilmesi istemimiz hakkındadır.

Açıklamalar:

1. Müvekkilinizin uğramış olduğu işkence ve diğer kötü muameleye ilişkin öyküsünü alarak öncelikli olarak olayı anlatınız.
2. Müvekkilinizin özgürlüğünden alıkonulması sebebiyle bu sevk talebini neden istemek zorunda kaldığınızı açıklayınız.
3. Müvekkilin dosyasında bulunan adli muayene raporu İstanbul Protokolü'ne aykırı düzenlenmiştir. Şöyle ki; hazırlanan rapor, hekim hasta görüşme ortamının uygun olmaması, muayene sırasında mahremiyetin ve güvenliğinin zedelenmesi, öykünün müvekkilin ağzından kaydedilmemesi, yakınmalarının dinlenmemesi, ruhsal değerlendirme de dahil olacak şekilde sistematik ve bütüncül bir muayene yapılamaması ile bulgular ile öykü arasında nedensellik bağı kurulmaması nedeniyle yeniden tam teşekküllü bir hastane yahut ilde bulunan veya yakın yerdeki Adli Tıp Kurumu'na sevkini isteme gereği hasıl olmuştur.

Sonuç ve İstem:

Yukarıda açıklanan nedenlerle; müvekkilin uğramış olduğu işkence ve diğer kötü muamele fiili nedeniyle işkence bulgularının kaybolma riski de göze alınarak; müvekkilin tam teşekküllü bir hastaneye yahut adli tıp kurumuna sevk edilmesine karar verilmesini talep ederiz.

Başvuran

Vekili

Avukat

TİHV GENEL MERKEZİ

Mithatpaşa Caddesi No: 49/11 6. Kat 06420 Kızılay/ANKARA

Tel/Faks: (312) 310 66 36 • +90(312) 310 64 63

E-posta: tihv@tihv.org.tr

TİHV DİYARBAKIR TEMSİLCİLİĞİ

Lise Caddesi Eyyüp Eser Apartmanı No: 11/12 Yenişehir/DİYARBAKIR

Tel/Faks: (412) 228 26 61 • 228 24 76

E-posta: diyarbakir@tihv.org.tr

TİHV İSTANBUL TEMSİLCİLİĞİ

Bozkurt Mah. Türkbeyi Sokak Ferah Ap. No:113/6 Kurtuluş-Şişli/
İSTANBUL

Tel: (212) 249 30 92 • 293 43 33

E-posta: istanbul@tihv.org.tr

TİHV İZMİR TEMSİLCİLİĞİ

1471 Sokak No: 1/1-210 Alsancak/İZMİR

Tel/Faks: (232) 463 46 46 • 463 91 47

E-posta: izmir@tihv.org.tr

TİHV CİZRE REFERANS MERKEZİ

Dicle Mahallesi, Nurullah Caddesi No 63 / 1 Cizre/ŞIRNAK

Tel/Faks: (486) 616 86 07 • 616 86 10

E-posta: cizre@tihv.org.tr

TİHV VAN REFERANS MERKEZİ

Şerefiye Mahallesi, Santral 6. Sokak Haydaroğlu İş Merkezi

B – Blok No: 13 İpekyolu/VAN

Tel/Faks: (432) 214 11 37 • 215 12 61

E-posta: van@tihv.org.tr